

พระราชบัญญัติ สัตว์พาหนะ

พุทธศักราช ๒๕๖๒

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐)

อาทิตย์ทิพอาภา

พล.ต. เจ้าพระยาพิชเชนทรวชิริน

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๗ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรปรับปรุง กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองกรรมสิทธิ์ และการป้องกันการ ลักสัตว์พาหนะให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดย คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ สัตว์พาหนะ พุทธศักราช ๒๔๙๒”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้เมื่อพ้นกำหนดหกสิบวัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ตั้งแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้ ให้ยกเลิก พระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ ร.ศ. ๑๑๕ ประกาศแก้ไข เพิ่มเติมฉบับต่อ ๆ มา และบันดากฎหมาย กฎ ข้อบังคับ อื่น ๆ ในส่วนที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่ง ขัดแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“สัตว์พาหนะ” หมายความว่า ช้าง ม้า โค กระบือ ล่อ ลา ซึ่งได้ทำหรือต้องทำตัวรูปพรรณตามพระราชบัญญัตินี้

“ตำหนิรูปพรรณ” หมายความว่า ลักษณะสัณฐานโดย เฉพาะของสัตว์พาหนะแต่ละตัวซึ่งเป็นอยู่เอง หรือซึ่งทำ ให้มีขึ้นใช้เป็นเครื่องหมาย

“ตัวรูปพรรณ” หมายความว่า เอกสารแสดงตำหนิ รูปพรรณสัตว์พาหนะ

“นายทะเบียน” หมายความว่า นายอำเภอหรือผู้ทำ การแทน หรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้ง ขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้

“เจ้าพนักงาน” หมายความว่า พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและ นายทะเบียน

มาตรา ๕ พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่สัตว์พาหนะ ของราชการทหาร เว้นแต่ในการโอนกรรมสิทธิ์สัตว์นั้น ให้แก่เอกชน

มาตรา ๖ การมอบอำนาจหรือตั้งตัวแทนเพื่อปฏิบัติ การให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ยกเว้นค่าธรรมเนียม หรือภาษีอากร ซึ่งบัญญัติไว้ในกฎหมายอื่น

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานกับให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมซึ่งต้องไม่เกินกว่าอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ และกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

การจดทะเบียนทำตัวรูปพรรณ

มาตรา ๘ เมื่อสัตว์พาหนะดังต่อไปนี้ คือ

(๑) ข้างมียาอย่างเข้าปีที่แปด

(๒) สัตว์อื่นนอกจากโคตัวเมียมีอายุอย่างเข้าปีที่หก

ที่หก

(๓) สัตว์ใดได้ใช้ขั้วซี่ลากเข็นหรือใช้งานแล้ว

(๔) สัตว์ใดที่มีอายุอย่างเข้าปีที่สี่ เมื่อจะนำ

ออกนอกราชอาณาจักร

(๕) โคตัวเมียมีอายุอย่างเข้าปีที่หก เมื่อจะ

ทำการโอนกรรมสิทธิ์ เว้นแต่ในกรณีรับมรดก

ให้เจ้าของหรือตัวแทนพร้อมด้วยผู้ใหญ่บ้านหรือพระยาน
ในกรณีที่ไม่มีผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้ใหญ่บ้านไปด้วยไม่ได้ นำสัตว์
นั้นไปขอจดทะเบียนทำตัวรูปพรรณจากนายทะเบียนท้องที่
ที่สัตว์นั้นอยู่ภายในกำหนดดังต่อไปนี้ เว้นแต่ไม่สามารถ
ที่จะนำไปได้

ก. สัตว์ในอนุมาตรา ๑ และอนุมาตรา ๒ ตาม
ที่นายทะเบียนจะได้ประกาศเป็นรายตำบล และกำหนดระยะเวลา
ไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน

ข. สัตว์ในอนุมาตรา ๓ ภายในกำหนดเก้าสิบวัน
นับแต่วันได้ ไซ้จับขังตักเข็นหรือใช้งานแล้ว

ค. สัตว์ในอนุมาตรา ๔ และอนุมาตรา ๕ ต้อง
ขอจดทะเบียนทำตัวรูปพรรณก่อนนำออกนอกราชอาณาจักร
หรือทำการโอนกรรมสิทธิ์

สัตว์ที่มีได้ อยู่ในบทบังคับแห่งอนุมาตรา ๑ ถึง
อนุมาตรา ๕ เจ้าของจะขอจดทะเบียนทำตัวรูปพรรณก็ได้

เมื่อนายทะเบียนพร้อมด้วยเจ้าของหรือตัวแทน
ได้ตรวจสอบตำหนิรูปพรรณเห็นเป็นการถูกต้อง และเจ้าของ
หรือตัวแทนได้ชำระค่าธรรมเนียมแล้ว ให้นายทะเบียน
จดทะเบียนทำตัวรูปพรรณให้

มาตรา ๕ สัตว์พาหนะซึ่งนำจากต่างประเทศเข้ามาในราชอาณาจักรต้องจดทะเบียนทำตัวรูปพรรณตามความในมาตรา ๘ โดยอนุโลม ถ้าได้นำเข้ามาเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาหรือภายในกำหนดนั้น แต่ยังไม่ถึงเวลาน้อยกว่าสามสิบวันตามประกาศในมาตรา ๘ ต้องจดทะเบียนทำตัวรูปพรรณภายในกำหนดสามสิบวัน เว้นแต่นำเข้ามาชั่วคราว

มาตรา ๑๐ ตัวรูปพรรณสัตว์พาหนะของผู้ใดเป็นอันตรายหรือสูญหาย ให้นำพะยานหลักฐานไปแจ้งความต่อนายทะเบียนท้องที่ที่มีทะเบียนสัตว์นั้น เพื่อขอรับใบแทนตัวรูปพรรณ

เมื่อนายทะเบียนสอบสวนเห็นความบริสุทธิ์แล้ว ให้เรียกค่าธรรมเนียมและออกใบแทนตัวรูปพรรณให้

มาตรา ๑๑ ผู้ใดเก็บตัวรูปพรรณสัตว์พาหนะได้ ต้องนำส่งต่อเจ้าของหรือเจ้าพนักงานภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่เก็บได้

มาตรา ๑๒ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๑, ๑๘ และมาตรา ๒๔ ผู้ใดมีตัวรูปพรรณโดยไม่มีสัตว์พาหนะสำหรับตัวนั้นไว้ใน

ครอบครอง ต้องนำส่งต่อนายทะเบียนท้องถิ่นหรือกำนันเพื่อ
จัดส่งต่อนายทะเบียนท้องถิ่น

มาตรา ๑๓ เมื่อปรากฏว่าตำหนิรูปพรรณสัตว์พาหนะ
ของผู้ใดคลาดเคลื่อนจากตัวรูปพรรณเพราะเหตุใด ๆ ก็ดี
เจ้าของหรือผู้ครอบครองต้องนำสัตว์พร้อมด้วยตัวรูปพรรณ
ไปให้นายทะเบียนตรวจแก้ตำหนิรูปพรรณภายในสามสิบวัน
นับแต่วันที่ทราบ

ทั้งนี้ถ้าเป็นการแก้ตำหนิรูปพรรณในกรณีที่เกี่ยวข้องกับขวัญ
สัตว์คลาดเคลื่อน ตำหนิซึ่งเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้า
พนักงานหรือได้เปลี่ยนแปลงไปตามธรรมชาติของสัตว์หรือ
การที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ให้ยกเว้นค่าธรรมเนียม

หมวด ๒

การโอนกรรมสิทธิ์และการจำนอง

มาตรา ๑๔ การโอนกรรมสิทธิ์สัตว์พาหนะให้ผู้โอนและ
ผู้รับโอนทั้งสองฝ่าย หรือตัวแทนนำสัตว์พาหนะและตัว
รูปพรรณไปยังนายทะเบียนเพื่อจดทะเบียนการโอนกรรมสิทธิ์
เมื่อนายทะเบียนตรวจสอบเป็นการถูกต้อง และได้ชำระ
ค่าธรรมเนียมแล้วให้จดทะเบียนและสลักหลังตัวรูปพรรณ

โอนกรรมสิทธิ์ให้ ถ้าเป็นสัตว์ต่างท้องที่ให้นายทะเบียนรับ
สัตว์นั้นขึ้นทะเบียนเสียก่อน

ในกรณีที่เจ้าพนักงานยึดสัตว์พาหนะขายทอดตลาดเพื่อ
ชำระหนี้ภาษีอากรก็ดี หรือนายทะเบียนขายทอดตลาด
สัตว์พาหนะตามความในมาตรา ๒๕ ก็ดี หรือการเปลี่ยน
เจ้าของ สัตว์พาหนะ ในกรณีใด ๆ ซึ่งยังมีได้ทำการโอน
กรรมสิทธิ์แก่กันต่อนายทะเบียน เมื่อนายทะเบียนได้
ประกาศให้เจ้าของผู้มียานขายสุดท้ายในตัวรูปพรรณมาทำการ
โอนภายในกำหนดสามสัปดาห์แล้วไม่มาภายในเวลาที่กำหนด
ไว้ในประกาศก็ดี ให้นายทะเบียนมีอำนาจโอนกรรมสิทธิ์
สัตว์พาหนะได้ แม้ผู้รับโอนหรือตัวแทนมาแต่ฝ่ายเดียว

มาตรา ๑๕ ผู้ใดได้รับสัตว์พาหนะเป็นมรดก ให้ผู้นั้น
หรือตัวแทนนำพยานพร้อมด้วยตัวรูปพรรณไปแจ้งต่อนาย
ทะเบียนท้องที่ที่มีทะเบียนสัตว์นั้น เมื่อนายทะเบียนสอบสวน
แล้วให้ประกาศมรดกมีกำหนดสามสัปดาห์ ถ้าไม่มีผู้คัดค้าน
ภายในเวลาที่กำหนดไว้ในประกาศ ให้นายทะเบียนเรียกค่า
ธรรมเนียมแล้วแก่ทะเบียนและตัวรูปพรรณสำหรับสัตว์นั้น
ให้แก่ผู้รับมรดก

วันที่๖พฤศจิกายน๒๕๒๒ราชกิจจานุเบกษาเล่ม๕๖หน้า๑๕๐๐

ถ้ามีผู้คัดค้านภายในกำหนด ให้นายทะเบียนสั่งให้ผู้
เห็นว่าไม่มีสิทธิดีกว่าไปฟ้องศาลภายในกำหนดไม่เกินหกสิบ
วัน ถ้าไม่ฟ้องภายในกำหนดให้นายทะเบียนเรียกค่าธรรมเนียม
แล้วเก็บทะเบียนและตัวรูปพรรณให้แก่ผู้ควรรับมรดก

มาตรา ๑๖ การจำหน่ายสัตว์พาหนะ ให้ผู้จำหน่ายและ
ผู้รับจำหน่ายทั้งสองฝ่าย หรือตัวแทนนำตัวรูปพรรณประจำ
ตัวสัตว์ที่จะจำหน่ายไปยังนายทะเบียนท้องที่ที่มีทะเบียนสัตว์นั้น
เพื่อทำการจำหน่าย เมื่อนายทะเบียนตรวจสอบเป็นการถูกต้อง
และได้รับชำระค่าธรรมเนียมแล้ว ให้จดทะเบียน
และสลักหลังการจำหน่ายให้

หมวด ๓

การย้ายและจำหน่ายทะเบียน

มาตรา ๑๗ การย้ายสัตว์พาหนะไปต่างอำเภอ นอก
จากกรณีการเช่า เช่าซื้อ ยืม ฝาก จำนำ รับจ้างเลี้ยง หรือ
พาไปชั่วคราว เจ้าของหรือตัวแทนต้องนำตัวรูปพรรณไป
แจ้งความต่อนายทะเบียนท้องที่ใหม่ภายในสามสิบวันนับแต่
วันที่สัตว์นั้นไปถึงที่ ๆ ย้ายไป ให้นายทะเบียนท้องที่ใหม่
เรียกค่าธรรมเนียมแล้วแจ้งการรับสัตว์ขึ้นทะเบียนไปยังนาย
ทะเบียนท้องที่เดิมทราบ

มาตรา ๑๘ ถ้าสัตว์พาหนะตาย ให้เจ้าของหรือตัวแทน
เจ้าความ และ ส่งมอบ ตัวรูป พรรณ สัตว์ที่ ตาย นั้นต่อ นาย
ทะเบียนท้องที่หรือกำนัน เพื่อจัดส่งต่อ นายทะเบียนท้องที่
ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบ ว่า สัตว์นั้นตาย

ในกรณีที่ผู้อื่นเป็นผู้ครอบครองสัตว์นั้นชั่วคราว ก็ให้
ผู้นั้นแจ้งความต่อ นายทะเบียนท้องที่หรือ กำนันภายในสิบห้า
วันนับแต่วันที่ทราบ ว่า สัตว์นั้นตาย เว้นแต่เจ้าของหรือตัว
แทนจะได้ปฏิบัติตามความในวรรคก่อนแล้ว

มาตรา ๑๙ ผู้ใดจะนำสัตว์ พาหนะ ออกไปนอกราชอาณาจักร
ให้นำ สัตว์ นั้น พร้อม ด้วย ตัวรูป พรรณ ไป ให้ นาย
ทะเบียนตรวจแก่ทะเบียนและสลักหลังตัวรูปพรรณว่าจำหน่าย
ออกนอกราชอาณาจักร

เมื่อผู้ใดนำสัตว์พาหนะตั้ง กล่าวมาในวรรคก่อนกลับเข้า
มาในราชอาณาจักร ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับ
โดยอนุโลม

หมวด ๔

บทเบ็ดเตล็ด

มาตรา ๒๐ เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่า ผู้ใดได้กระทำการ
ฝ่าฝืนต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ เจ้าพนักงานมีอำนาจที่

จะทำการตรวจสัตว์ พาหนะ และให้ ผู้นั้นนำตัวรูปพรรณหรือหลักฐานใด ๆ มาตรวจสอบกับสัตว์พาหนะได้

มาตรา ๒๑ ถ้าปรากฏว่าผู้ใดครอบครองสัตว์พาหนะไว้ โดยไม่มีตัวรูปพรรณ หรือมีแต่ไม่ถูกต้องกับตัวสัตว์ เจ้าพนักงานมีอำนาจที่จะยึดสัตว์พาหนะนั้นไว้ และนำส่งต่อพนักงานสอบสวน เพื่อดำเนินคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้เป็นหน้าที่ผู้นั้นแสดงให้เห็นความบริสุทธิ์ว่า ตนเป็นเจ้าของหรือได้สัตว์มาโดยสุจริต

บันดาสัตว์พาหนะที่ยึดไว้ตามความในวรรคก่อน ถ้าไม่ปรากฏเจ้าของ ให้พนักงานสอบสวน หรือศาลแล้วแต่กรณี สั่งให้เจ้าพนักงานจัดเลี้ยงรักษาสัตว์นั้นไว้ และให้จัดการโฆษณาหาเจ้าของ

มาตรา ๒๒ ผู้ใดจับได้สัตว์พาหนะที่พลัดเพ็ดหรือถูกละทิ้งไว้ ถ้ามิสามารถมอบคืนสัตว์นั้นให้แก่เจ้าของหรือผู้มีสิทธิจะรับสัตว์นั้นได้ภายในกำหนดสามวันนับแต่วันจับสัตว์นั้นได้ ก็ให้นำสัตว์นั้นไปส่งต่อเจ้าพนักงานและแจ้งเหตุการณ์ให้ทราบ

ให้ เจ้าพนักงาน ซึ่งได้รับมอบสัตว์ ไว้ ตามความในวรรค
ก่อนนั้นนำส่งพนักงานสอบสวนเพื่อจัดการโฆษณาหา เจ้าของ
หรือดำเนินตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แล้ว
แต่กรณี

มาตรา ๒๓ บันดาสัตว์พาหนะที่ได้ โฆษณาหาเจ้าของ
ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๑ หรือมาตรา ๒๒ นั้น ผู้ใดอ้าง
ว่าสัตว์นั้นเป็นของตนก็ให้นำ พะยานหลักฐานมา พิสูจน์ต่อ
พนักงานสอบสวนหรือศาลแล้วแต่กรณี เมื่อพนักงาน
สอบสวนหรือศาลเห็นว่าควรคืนสัตว์นั้นให้แก่ผู้ใด ก็ให้
คืนไป แต่ผู้นั้นต้องชำระค่าเลี้ยงรักษาให้ตามสมควร ถ้า
หาก มีก่อนที่จะรับสัตว์นั้นไป

มาตรา ๒๔ สัตว์พาหนะของผู้ใดหายไป ด้วยเหตุใด ๆ
ก็ตาม ให้เจ้าของหรือตัวแทนแจ้งความต่อเจ้าพนักงานภายใน
เจ็ดวัน นับแต่เวลาที่ทราบเหตุ ภายหลังเมื่อได้สัตว์
คืนมาให้แจ้งความต่อเจ้าพนักงานภายใน เจ็ดวันนับ แต่วัน
ได้คืน

ถ้าไม่ได้สัตว์นั้นคืนมา ให้ส่งตัวรูปพรรณต่อนายทะเบียน
ท้องที่หรือกำนัน เพื่อจัดส่งนายทะเบียนท้องที่ภายในเก้าสิบ
วัน

มาตรา ๒๕ สัตว์พาหนะที่เจ้าพนักงานเลี้ยงรักษาไว้ตาม
มาตรา ๒๑ หรือมาตรา ๒๒ ถ้าไม่มีผู้ใดมาขอรับคืน ภายใน
กำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันโฆษณา ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจ
ที่จะขายทอดตลาดสัตว์นั้นได้ เมื่อขายแล้วได้เงินเท่าใด
ให้หักค่าใช้จ่ายและค่าเลี้ยงรักษาออก ถ้าหากมี แล้วถือ
เงินจำนวนสุทธิไว้แทน

ให้สัตว์พาหนะหรือเงินจำนวนสุทธิตามความในวรรคก่อน
ตกเป็นของแผ่นดินหรือผู้จับสัตว์ได้ตามมาตรา ๒๒ ในเมื่อ
บุคคลผู้มีสิทธิจะมารับมิได้เรียกเอาภายในกำหนดหนึ่งปี นับ
แต่วันที่สัตว์นั้นมาอยู่ในอารักขาของเจ้าพนักงาน

ในกรณีที่ผู้ยึดสัตว์ไว้ โฆษณาตามคำสั่งศาล กำหนด
หนึ่งปีนั้นให้นับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด แต่如果不ทราบ
ตัวบุคคลผู้มีสิทธิให้ยึดเวลาออกไปเป็นห้าปี

มาตรา ๒๖ บันดาสัตว์พาหนะที่เจ้าพนักงานยึดมาเนื่อง
ในการกระทำผิดใด ๆ เมื่อจะคืนแก่เจ้าของถ้าหากมีค่าเลี้ยง
รักษาให้เรียกได้ตามสมควร และในกรณีที่โฆษณหา
เจ้าของ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๓ หรือมาตรา ๒๕ มาใช้
บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๕

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๒๓ ผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งมาตรา ๑๓, ๑๔ หรือมาตรา ๒๔ ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกิน สิบสองบาท

มาตรา ๒๔ ผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งมาตรา ๑๑, ๑๒, ๑๔ วรรคต้น, ๑๗ หรือมาตรา ๑๕ ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าสิบบาท

มาตรา ๒๕ ผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งมาตรา ๘ หรือมาตรา ๙ ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าสิบบาท หรือจำคุกไม่เกินสิบวัน หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๓๐ ผู้ใดครอบครองสัตว์พาหนะไว้และแสดงความบริสุทธิ์ไม่ได้ตามความในมาตรา ๒๑ ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือทั้งปรับทั้งจำ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

• พิบูลสงคราม

• นายกรัฐมนตรี

อัตราค่าธรรมเนียม

ประเภท	บาท	สตางค์	หมายเหตุ
ก. ค่าจดทะเบียนทำตัวรูปพรรณ			
(๑) ช้าง	๕	-	
(๒) ม้า โค กระบือ ล่อ ลา	-	๕๐	
ข. ค่าสลักหลังตัวรูปพรรณโอนกรรมสิทธิ์หรือการจำนอง			
(๑) ช้าง	๑	-	
(๒) ม้า โค กระบือ ล่อ ลา	-	๒๕	
ค. ค่ารับขึ้นทะเบียนการย้าย			
(๑) ช้าง	๑	-	
(๒) ม้า โค กระบือ ล่อ ลา	-	๒๕	
ง. ค่าใบแทนตัวรูปพรรณ			
(๑) ช้าง	๑	-	
(๒) ม้า โค กระบือ ล่อ ลา	-	๕๐	
จ. ค่าแก้คำหนึ่ในตัวรูปพรรณ			
(๑) ช้าง	๑	-	
(๒) ม้า โค กระบือ ล่อ ลา	-	๒๕	
ค่าบว่ยการพะยานตัวละ	-	๒๕	